

សេចក្តីថ្លែងនៃគិតជាអ្នកស្រឡាញ

រាជរដ្ឋបាល

១. ភាព្យាគនកម្មប្រាក

ការស្វែងយល់ ប្រស្វែងរកដំណឹងទោរៈត្រាយអីម្នាយមានលក្ខណៈម៉ោង
មានគោលបំណងច្បាស់លាស់ ហកត្រាយទំនាក់ទំនងរវាងបញ្ហារ
និងបញ្ហារ រៀបចំប្រមូលទិន្នន័យមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធដោយតារាង
សំណួរ ប្រព័ន្ធសំណួរ ដើម្បីជាបក្រណីអង្គភាព។

១. នីត្តាគារក្នុងប្រព័ន្ធសាស្ត្រ ?

- ការស្វែងយល់ ប្រស្វែងរកដំណោះស្រាយអីមួយមានលក្ខណៈម៉ោង មានគោលបំណងចូរស់លាស់ ហក ស្រាយទំនាក់ទំនងរវាងបញ្ហារនិងបញ្ហារ រៀបចំប្រមូលទិន្នន័យមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធដោយតារាង សំណួរ បុរាណសំណួរ ដើលជាទុបករណីអង់គេតា
  - ការរៀបចំ: រចនាសម្ព័ន្ធ ប្រើដឹងសារស្ថិក្សាលើការរៀបចំប្រព័ន្ធដែលត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីបានការកំណត់ពីទំហំសិក្សា
  - ប្រព័ន្ធ: កំណត់ដំហានសម្រាប់ដំណើរការដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានជាក់លាក់។
  - ស្វែងរកចម្លើយ: នៅចុងបញ្ហាប់នៃការស្រាវជ្រាវ បើទោះជាអាមេរិក ប្រើប្រាស់បច្ចុប្បន្ន និងសំណួរស្រាវជ្រាវកែះ ដោយ វាសុទ្ធជំនួយចាប់ចុងអស់។
  - ការបង្កើតសំណួរ: វាបានចុចក្រើនិងបង្កើតសំណួរ ដែលបានបង្កើតឡើងដោយតារាង និងសំណួរស្រាវជ្រាវ។

ហេតុអ្និទាលបារម្បីភាសាអក្សរខ្មែន ?

ការស្រាវជ្រាវក្នុងការស់នៅប្រចាំថ្ងៃ៖ ប្រមូលពត់មានពីបងបុន សមាជិកគ្រួសារ មិត្តភក្តិ...ដើម្បីស្វួលរកចម្លើយ
ឡើងបម្លាក់ដែលមាន...

ឧទាហរណ៍.

- តើមានសាលាបាយលូដើម្បីឡើងបន្ទាន់នៅមហាផ្ទៃលូយ ?
- តើវិនិយោគទុនបាយដែលនឹងទទួលប្រាក់ចំណោញប្រើនបំផុត ?
- តើកោដនីយដ្ឋានបាយដែលមានមួបធ្លាក់ចំណងគេនិងមានតំលៃសមរម្យ ?
- តើមន្ទីរពេទ្យបាយដែលគ្រួសារអាប់ឡើកសេវាព្យាបាលនៅពេលមានជម្លើ ប្រចុរការសង្គ្រោះបន្ទាន់....។

តើវានេ何នឹងបានក្រោមព្យាណទិន្នន័យ ?

---

១. **ដើម្បីស្លែងយល់ (For exploration) :** នៅពេលអ្នកស្រាវជ្រាវចាប់អរម្មណ៍ឡើលើប្រធានបទបីជាពិស្តិសាស្ត្រម្មយសាកសមនឹងការសិក្សាស្លែងយល់អំពីបញ្ហាកុំវិនិគ្គុងសង្គម...។ ការសិក្សាបូបនេះពិតជាមានប្រសារ៖សំខាន់សំរាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវដើម្បីកិច្ចសាស្ត្រសង្គម ព្រមទាំងផ្តល់ចំណោះដើម្បីឡើលើប្រធានបទស្រាវជ្រាវដើម្បីកសង្គម។

ដើម្បីស្លែងយល់ (For exploration) ធ្វើឡើងមានគោលបំណងបី៖

- ក. ដើម្បីបំបាត់ចិមលំនិងបំពេញការចង់ដើរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ ខ. ដើម្បីធ្វើតែស្ថាមីលឡើលើសង្គភាពនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដើម្បីសិក្សាសុំដើរបំបាត់បំពេញឡើត និង គ. ដើម្បីរៀបចំពិស្តិសាស្ត្រសំរាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការសិក្សាអេកីក្រាយ។ឡើត។

ឧទាហរណ៍៖ នៅឆ្នាំ២០១០ អង្គការ FHI360 សហការណាមួយមន្ទីរណាលជាតិប្រយុទ្ធឌីមីអេដស៊ សីរីស្សក និងកាមកេត (NCHADS) បានធ្វើអង្គភាពម្មយដើម្បីស្លែងយល់អំពីការប្រឈមមុខរបស់បុរសនៅតំបន់ប្រជុំជន នៅកម្ពុជា។

២. សំរាប់ពិពណ៌នា (*For description*)

- រៀបរាប់អំពីស្ថានភាពនិងត្រីតិតិការណ៍។ ការសិក្សានៅផ្ទះកអភិវឌ្ឍន៍សង្គម តែងតែប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រនេះ។
  - អ្នកស្រាវជ្រាវបានរៀបរាប់អំពីអ្នកដែលពួកគេសង្គតយើង។
  - ត្រូវប្រកាន់ដំហរដោយប្រយ័ត្នប្រឈម ព្រោះចាំបាច់ត្រូវមានភាពច្បាស់លាស់។
  - ការសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីរប្បធម៌ ប្រព័ណីរបស់ក្នុមប្រជាធិបាលមួយ។

ការសិក្សាភ្លាហ័ណ្ឌរបស់អង្គការ CCC-ADI ស្តីអំពីការបែងចែកដីដូចម្នាច់ទ្រាយតួចនៅកម្ពុជា គឺជាការសិក្សាបែបពិពណ៌នាគោលបំណងអង្គភ៌ ដើម្បីរៀបរាប់អំពីគម្រោងបែងចែកដីដូចម្នាប់ននបីប្រភេទខុសគ្មាននៅកម្ពុជាបំណោមប្រជាជនក្រោមតាមតំបន់នៅកម្ពុជាខេត្តបី និងពិនិត្យម៉ឺនលើកត្រាដែលបណ្តាលរោយ ទទួលបានជោគជ័យនិងបរាជ័យរបស់គម្រោងនេះ។

- ការសិក្សានេះ៖ បានរៀបរាប់អំពីការធ្វើអង់គេត ការស្វែងយល់អំពីលក្ខណៈនៃគម្រោងបែងចែកដីជូនដោយពិនិត្យ ម៉ឺនអំពីបញ្ហារាជការនៃធនធានន្រីន្មុបាល ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយពាណិជ្ជការនៃការបែងចែកដី...តើគឺបានអនុវត្ត តាមគោលការណ៍ណែនាំដោរទេ ? ដោយម៉ឺនឡានេះ វិធីសារត្រួតបង្កើនការចូលរួមរបស់ប្រជាធិបាល ទាំងនឹង ប្រភេទដីដែលបានបែងចែក និង បញ្ហាដែលកើតឡើងនៅក្នុងគម្រោងបែងចែកដី។

៣. ការសិក្សាករកសេចក្តីពន្យល់ (*To find explanation*)៖ ដើម្បីធ្វើដាចនុសាន៍ បុ រកដំណោះស្រាយ។

- អ្នកស្រាវជ្រាវពន្យល់អំពីបាតុភូតនិងត្រីតិត្រីការណាដែលបានកែវិតឡើងនៅក្នុងសង្គម ដោយស្ម័គ្រោះ
  - តើហើតុអ្នកបញ្ចាន៖បានកែវិតឡើងបែបប្រើប្រាស់ ?
  - តើមានកត្តាអ្នកខ្លះកំណត់អោយបញ្ចាន៖កែវិតឡើង ?
  - ហើតុអ្នកបានដាក់អាកប្បកិរិយាបស់ប្រជាជនខេសត្តាតីក្នុមមួយទៅក្នុមមួយផ្សេងទៀត ?

.....ដោករកដំណត់អំពីទំនាក់ទំនងរោងកត្តានានាដែលបានស្រួលស្ថិជ្រោះដើម្បីពន្យល់អំពី បញ្ហាសង្គមដែលបានកែវិតឡើង បុកំពុងធ្វើការវិភាគ។

២. របៀបនិរន្តរភាពក្នុងសាស្ត្រ

របៀបនិរន្តរភាពក្នុងសាស្ត្រ មិនទាន់មានការកំណត់ជាក់លាក់ថាគីឡិដីសាស្ត្រ ស្រាវជ្រាវម្មួយណាដែលអ្នកស្រាវជ្រាវគ្នានូវត្ថានេះទេ។ ការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រ នឹម្មយុវអាស្រែយទៅនឹងគោលបំណងស្រាវជ្រាវ ទំហំសំណាកគ្រឿង បុគ្គលិក ប្រមូលទិន្នន័យ ពេលណែនា កើដូជាទំហំបីការដែលមាន។ ការសិក្សាបែប បរិមាណនិស្សយមានលក្ខណៈជាក់លាក់និងមានសម្រាកម្មបែបវិញ្ញាសាស្ត្រ ដែលអាចកំណត់ថាពិតបុមិនពិត ជាពិសេសសំរាប់ធ្វើគោលនយោបាយ។

តើវិធីសាស្ត្រនៃព្រមទំនែកលាច្ប័ះនៅល្អបន្ថែម ?

ល.រ	បរិច្ឆេទអនុវត្តន៍	គុណភាព
១	<ul style="list-style-type: none"> • ប្រមើលមេីលព្រឹត្តិការណ៍ • វាស់ដែងពីចំនួន • ផ្តល់ជាសំណួមពាល់សម្រាប់ធ្វើអនុវត្តន៍ 	<ul style="list-style-type: none"> • ពិនិត្យពិច្ឆ័យរូករកដោយសុវត្ថម៌ៗ
២	<ul style="list-style-type: none"> • ទាមទារពេលវេលាដែង • ការរៀបចំប្រព័ន្ធតែចត់ជាមុន • ការចំណាយចំណាំ 	<ul style="list-style-type: none"> • ទាមទារពេលវេលាឯូបដែងអាស្រែយនឹងប្រជានបទ • មិនតម្រូវអោយមានការរៀបចំឡើងមុន • ការចំណាយចំណាតិច
៣	<p>មានលក្ខណៈលំបាកដាច់ក្នុងការរៀបចំធ្វើតាមបែប គុណវិស័យ បើនេះដាយស្រួលធ្វើឲ្យស្ថាដែនស្រាវជ្រាវ មានលក្ខណៈស្ថិជានា</p>	<p>ដាយស្រួលដាច់ក្នុងការរៀបចំធ្វើតាមបែបបរិមាណវិ ស័យ បើនេះមានការលំបាកក្នុងការធ្វើឲ្យស្ថាដែន ស្រាវជ្រាវមានលក្ខណៈស្ថិជានា</p>

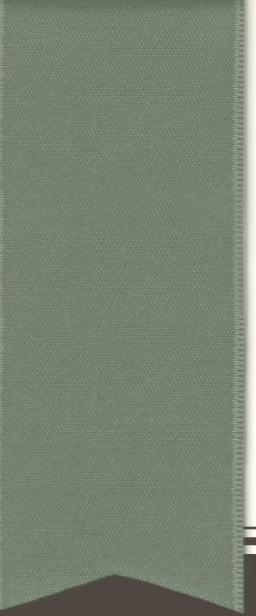
នាយកដ្ឋានសាស្ត្រ និង នាយកបច្ចេកទេស និង នាយកបច្ចេកទេស

ល.រ	ខ្លួនសំខាន់ៗ	បរិយាយនិតិយោ	គុណនិតិយោ
១	លក្ខណៈនៃការស្រាវជ្រាវ	វិញ្ញាសាស្ត្រ	មិនមានលក្ខណៈវិញ្ញាសាស្ត្រ
២	ទំហំសំណាកគាំរូ	ធំ (អ្នកចូលរួមមានចំនួនប្រើប្រាស់)	តូច (អ្នកចូលរួមមានចំនួនតិច)
៣	ផ្តើសសំណាក	ដោយចែងជួយ	តាមបំណង ប្រការចង់បាន
៤	វិធីសាស្ត្រប្រមូលប្រមូលទិន្នន័យ	សម្ងាត់សម្ងាត់ទល់សម្ងាត់	ពិភាក្សាបាក្រុម សម្ងាត់សម្ងាត់ទល់សម្ងាត់ និងសង្គត
៥	ឧបករណ៍ប្រមូលទិន្នន័យ	តារាងសំណ្ងារ (សំណ្ងារបិទ)	បញ្ជីសំណ្ងារ (សំណ្ងារបិទ)
៦	ទិន្នន័យ	លេខ ប្រឡងក្នុង	ពាក្យសំដើរ ប្រជាមត្តបទ
៧	វិធីសាស្ត្រវិភាគទិន្នន័យ	ពិពណ៌នានិងធ្វើតេស្សសម្រួលិកមូតាមបែបស្ថិតិ (ទំនាក់ទំនងរាជរដ្ឋអប់រំក្រោម មួយនិងអប់រំរោងករងជុំមួយប្រើប្រាស់)។	ពិពណ៌នានិងវិភាគតាមមាតិកាដោកលើពាក្យសំដើរ គិត យោបល់របស់អ្នកចូលរួម។

តារាងបញ្ជីសាស្ត្រព្រៃនកម្ពុជា

ល.រ	ចំណេះអាស់រ	បរិយាយតិស់យ	គុណតិស់យ
១	កំណត់ប្រធានបទ	✓	✓
២	កំណត់គោលបំណង	✓	✓
៣	ធ្វើសវិសិដ្ឋសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ	✓	✓
៤	ប្រមូលទិន្នន័យ	✓	✓
៥	រៀបចំទិន្នន័យ និងវិភាគ	✓	✓
៦	ធ្វើដាក់ និងយកដាករបាន	✓	✓

៣. វិទ្យាគារនិគ្យាប្រតប្រាក

ការស្វែងយល់ ប្រស្វែងរកដំណោះស្រាយអីម្នយមានលក្ខណៈម៉ោង
មានគោលបំណងច្បាស់លាស់ ហកស្រាយទំនាក់ទំនងរាជបញ្ចី
និងបញ្ចី រៀបចំប្រមូលទិន្នន័យមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធដោយតារាង
សំណួរ ប្រព័ន្ធសំណួរ ដើម្បីជាបក្រណីអង្គភាព។

ជំនួយនៃការង្ហោតប្រព័ន្ធ

សរស់សំណើស្រាវដ្ឋាន

- ការចាប់អារម្មណ៍ គំនិត ត្រីស្តី បង្កើតទស្សន៍: កែវិធីសាលាឌ្ឋានដែលនឹងប្រើប្រាស់សំរាប់ប្រមូល គ្រប់គ្រង និងវិភាគទិន្នន័យ។

ការប្រមូលទិន្នន័យ

- របៀបធ្វើសម្ងាត់ដំឡើង និងសម្របសម្រួល

- របៀបបង្កើតទំនួរបញ្ហាលទិន្នន័យ របៀបបញ្ហាលពីមានដែលកំពុងប្រមូល បុណ្យ ប្រមូលរូចដោយប្រើកម្មវិធីកំពុង និងរបៀបបញ្ហាលទិន្នន័យ។

ការរៀបចំនិងបញ្ហាលទិន្នន័យ

- ការដាក់ផ្ទាក់ខោយកូដនៃអចេរ ការបង្កើតកូដនី ការបង្កើតអចេរថ្មី ការគណនា ការសំអាត ទិន្នន័យ ការវិភាគនិងការបង្ហាញទិន្នន័យដោយប្រាស់កម្មវិធីកំពុង និងរបៀបបញ្ហាលទិន្នន័យ ឧ. STATA។

ការសរស់បាយការណ៍ស្រាវដ្ឋាន

- ការបាយណ៍មានលក្ខណៈជាស្ថិជ្ជកម្មដោតី។

ការបង្ហាញទិន្នន័យស្រាវដ្ឋាន

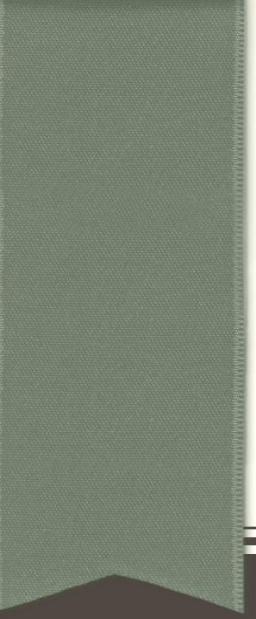
- ការបង្ហាញទិន្នន័យស្រាវដ្ឋានដោយមានប្រសិទ្ធភាពនិងគុរអាយុបាប់អារម្មណ៍។

ចំណើនាសារព្យលាន (Research Process)

- ធ្វើឱសបញ្ជាន (Selecting topic/problem)
- បង្កើតសមតិកម្ពុ/សំណួរស្រាវជ្រាវ (Hypotheses/research question)
- ធ្វើឱសប្រភេទស្រាវជ្រាវ (Selecting research approach)
- ធ្វើឱសរើសគ្រឿង (Sampling selection)
- ប្រមូលទិន្នន័យ (Data collection)
- ដំណើរការទិន្នន័យ (Data processing/management)
- វិភាគ និងបកស្រាយទិន្នន័យ (Data analysis/interpretation)
- សរស់របាយការណ៍ (Writing report)
- ផ្តល់ពេត្តិក (Dissemination)

៤. សារសំខាន់ដែលត្រូវសិក្សាប្រចាំឆ្នាំ

នគរៈប្រព័ន្ធលែនខ្ពស់នគរូបាយ

- ប្រើប្រាស់វាងមូលដ្ឋានសម្រាប់យុទ្ធនាការនាំចូរមានការផ្តល់បញ្ជីតាមការណែនាំសម្រាប់យោបាយទាំងនេះដូចការណែនាំសម្រាប់យោបាយ។
- ប្រើប្រាស់វាងមូលដ្ឋានព័ត៌មានសម្រាប់រៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ កម្ពុជានឹងការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ។
- ហើយបង្ហាញរបៀបដំឡើងសម្រាប់ប្រើប្រាស់វាងមូលដ្ឋាននៅក្នុងប្រព័ន្ធដែលមានទាក់ទងទៅនឹងគោលនយោបាយ។ តើមិនប្រាកដថាអ្នកធ្វើគោលនយោបាយទាំងនេះនឹងប្រើប្រាស់វាងមូលដ្ឋាននៅក្នុងប្រព័ន្ធដែលបានក្រើកត្រួតពិនិត្យនឹងប្រើប្រាស់វាងមូលដ្ឋាន។
- ការរៀបចំគោលនយោបាយត្រូវពីដំឡើងដែលត្រួតពិនិត្យនឹងប្រព័ន្ធដែលបានក្រើកត្រួតពិនិត្យនឹងប្រើប្រាស់វាងមូលដ្ឋាន។